

علوم و فنون ادبی ۱

۱- نخستین گام مؤثر در رویارویی با متون ادبی کدام گزینه است؟

- (۱) خوانش شعر (۲) خواندن دقیق متن (۳) شناسایی و استخراج نکات ادبی (۴) شناسایی و استخراج نکات زبانی

۲- «نکات زبانی» ابیات زیر در کدام گزینه نادرست آمده است؟

«به دام افتاد روباهی سحرگاه / به روبه بازی اندیشید در راه

که گر صیاد بیند هم‌چنینم / دهد حالی به گاژر پوستینم

پس آن‌که مرده کرد او خویشتن را / ز بیم جان فرو افکند تن را»

- (۱) ترکیب‌سازی (۲) کاربردهای تاریخی دستور (۳) فراوانی واژگان غیرفارسی (۴) وجود واژگان کهن

۳- جنبه ادبیات «غنایی» کدام بیت کمتر است؟

(۱) مجال خواب نمی‌باشم ز دست خیال / در سرای نشاید بر آشنایان بست

(۲) نمی‌توانم بی او نشست یک ساعت / چرا که از سر جان بر نمی‌توانم خاست

(۳) پنجه دیو به بازوی ریاضت بشکن / کاین به سر پنجگی ظاهر جسمانی نیست

(۴) پندم مده ای دوست که دیوانه سرمست / هرگز به سخن عاقل و هشیار نباشد

۴- «نوع ادبی» کدام عبارت با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

(۱) آدمی شریف‌تر خلایق است و قدر ایام عمر خویش نمی‌داند.

(۲) حدیث دل، حدیثی بس شگفت است / که در عالم حدیثش در گرفته است

(۳) هر که زین گلشن، لبی خندان‌تر از گل بایش / خاطری فارغ ز عالم چون توگل بایش

(۴) هر آن‌که جانب اهل وفا نگه دارد / خداهش در همه حال از بلا نگه دارد

۵- در قرن دهم چه کسی کتاب «کليلة و دمنه» را به زبان ساده فارسی بازنویسی کرد و آن را چه نامید؟

(۱) ظهیرالدین بابر، بابرنامه (۲) فیض کاشانی، انوار سهیلی

(۳) ملاحسین واعظ کاشفی، انوار سهیلی (۴) ملاحسین واعظ کاشفی، محاکمة اللغتين

۶- پدیدآورندگان «قابوس‌نامه، لطایف الطوائف، الهی‌نامه» به ترتیب در کدام گزینه درست آمده است؟

(۱) عنصرالمعالی کیکاوس، فخرالدین علی صفی، عطار نیشابوری (۲) نظام‌الملک طوسی، فخرالدین علی صفی، عطار نیشابوری

(۳) عنصرالمعالی کیکاوس، مجد خوافی، خواجه عبدالله انصاری (۴) نظام‌الملک طوسی، مجد خوافی، نظامی گنجوی

۷- در همه ابیات آرایه‌های «تشبیه، استعاره و جناس» وجود دارند؛ به جز:

(۱) نشد از گوش دلم زمزمه نغمه چنگ / تا عنان دل شیدا بشد از چنگ مرا

(۲) مگذار طرب را دمی کز چنگ بنهد چنگ را / در آبگون ساغر فکن آن آب آتش رنگ را

(۳) ای ترک آتش رُخ آن آب آتش فام را / وین جامه نیلی ز من بستان و در ده جام را

(۴) ای رخت آینه جان، می چون زنگ بیار / تا ز آینه خاطر ببرد زنگ مرا

۸- در عبارت زیر کدام آرایه‌ها دیده می‌شود؟

«پس من دنیا را بدان چاه پُر آفت، مانند کردم و موشان سیاه و سپید و مقاومت ایشان بر بریدن شاخ‌ها بر شب و روز و آن چهار مار را به طبایع

که عماد خلقت آدمی است.»

(۱) استعاره، مراعات نظیر، تضاد (۲) تشبیه، تضاد، مراعات نظیر (۳) ایهام، تضاد، تناسب (۴) سجع، تشبیه، ایهام

۹- در کدام بیت، قافیه، آرایه جناس «ناهمسان» دارد؟

(۱) زبانش را بُرید آن مرد ناگاه / نکرد از بیم جان، یک ناله روباه

(۲) دگر کس آمد و گفت: اختیار است / دل روبه، که رنجی را به کارست

(۳) به دل، روباه گفت: ترک غم گیر / چو زنده مانده‌ای، یک گوش کم گیر (۴) به دل، روباه گفت: گر بمانم / نه دندان باش و نه گوش و زبانی

۱۰- کدام بیت فاقد مجاز است؟

(۱) آفرین جان‌آفرین پاک را / آن‌که جان بخشید و ایمان خاک را

(۲) برآشفقت عابد که خاموش باش / تو مرد زبان نیستی گوش باش

(۳) یکی دشت با دیدگان پُر ز خون / که تا او کی آید ز آتش برون

(۴) ای محنت از نه کوه شدی لحظه‌ای برو / وی دولت از نه باد شدی لحظه‌ای بمان

۱۱- با توجه به نوع قرار گرفتن «قافیه» قالب شعر را تعیین کنید.

«ای بی‌نشان محض، نشان از که جویمت / گم گشت در تو هر دو جهان از که جویمت؟

تو گم نه ای و گمشده تو منم ولیک / نایافت یافت می‌نتوان، از که جویمت؟»

(۱) مثنوی (۲) قطعه (۳) رباعی (۴) غزل

۱۲- مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات، تفاوت دارد؟

- (۱) تشنه چشمان را ز نعمت سیر کردن مشکل است / دشت اگر دریا شود ریگ روان سیراب نیست
(۲) سیر چشمی می‌کند دل را ز دنیا بی‌نیاز / گوهر قانع ز روی تلخ دنیا فارغ است
(۳) چو حافظ در قناعت کوش و از دنیای دون بگذر / که یک جو منت دو نان به صد من زر نمی‌آرزد
(۴) سیر چشمانیم، ما را بر زر گل چشم نیست / برگ سبزی از گلستان خون‌بهای ما بس است
- ۱۳- مفاهیم «گزیده‌گویی، تواضع و فروتنی و شکیبایی» به ترتیب از کدام ابیات دریافت می‌شود؟

- (الف) صبر بر جور فلک کن تا بر آبی رو سفید / دانه چون در آسیا افتد تحمل بایدش
(ب) هر که می‌خواهد که از سنجیده گفتاران شود / بر زبان بند گرانی از تأمل بایدش
(ج) قطره آبی که دارد در نظر گوهر شدن / از کنار ابر تا دریا تنزل بایدش
(د) خرده‌ای از مال دنیا در بساط هر که هست / جبهه وا کرده‌ای پیوسته چون گل بایدش
- (۱) د، ج، الف (۲) ب، ج، الف (۳) ج، ب، د (۴) الف، ب، د

۱۴- مفهوم کدام بیت در مقابل آن نادرست آمده است؟

- (۱) رها کن غم که دنیا غم نیرزد / مکن شادی که شادی هم نیرزد (گذرا بودن غم و شادی)
(۲) جمله دنیا ز کهن تا به نو / چون گذرنده‌ست نیرزد دو جو (فانی بودن دنیا)
(۳) جهان ای پسر ملک جاوید نیست / ز دنیا وفاداری امید نیست (امید داشتن به جاودانگی)
(۴) گفت: احمد راست گفتمی ای عزیز / ای رهیده تو ز دنیای نه چیز (بی‌اعتباری دنیا)

۱۵- مفهوم کدام «کنایه» در مقابل آن نادرست است؟

- (۱) آب و گل تو را نیکو سرشته‌اند اما لگد کم خورده است! (لگد خوردن: سختی کشیدن)
(۲) هر که به امور دنیایی رو آورد و از سعادت آخرت خود غفلت کند همچو آن مرد است. (رو آوردن: توجه کردن)
(۳) چون نیک بنگریستم، دریافتم که مانع آن، راحت اندک و نیاز حقیر است. (نگریستن: تأمل و تفکر کردن)
(۴) نزد دم، تا که آهن درفکندند / به سختی چند دندانش بکنند (دم زدن: خاموش بودن)